

Position Paper Stikstof: Tijd voor Duidelijkheid en Daadkracht

Aan Provinciale Staten van Zuid-Holland

Urgentie: Zuid-Holland kan niet stil blijven staan

Sinds 2019 zit Nederland op slot door stikstof. De recente inperking van intern salderen (december 2024) maakt de noodzaak om stikstofemissies te reduceren en te komen tot natuurherstel urgenter dan ooit. Zonder actie komen duizenden woningen, nieuwe duurzame bedrijfspanden, nieuwe steigers/kades, opslagfaciliteiten voor duurzame brandstoffen en de gehele energietransitie ernstig in gevaar. Wij – vertegenwoordigers van natuur, bouw, industrie, haven en ondernemers – roepen u dan ook met klem op om het provinciale maatregelenpakket Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE) vast te stellen en uit te voeren. Daarmee zet Zuid-Holland een eerste, noodzakelijke stap richting een houdbare toekomst en krijgt de vergunningverlening weer een kans.

Oplossingsrichting: Begin bij wat de provincie wél kan doen

Wij erkennen dat Zuid-Holland maximaal 10% van de totale stikstofopgave zelfstandig kan invullen. Voor de resterende 90% is vooral een krachtig Rijksbeleid onmisbaar. Maar juist nu is het essentieel dat de provincie haar verantwoordelijkheid neemt en voortvarend start met uitvoerbare bronmaatregelen. Zo geeft de provincie ook het goede voorbeeld naar het Rijk waar alles stilstaat en alleen maar moeilijker wordt met het nieuwe landelijke startpakket dat geen echte oplossingen brengt. Wachten op Den Haag is geen optie en zou een verkeerd signaal zijn. Daarom steunen wij het voorstel SANE als belangrijke, moedige, gedurfde en noodzakelijk eerste stap. De provincie heeft de bevoegdheid én verantwoordelijkheid om in actie te komen.

Samenwerking tussen sectoren als sleutel tot succes

Het stikstofvraagstuk raakt vele sectoren. De oplossing ligt dan ook in samenwerking: een integrale aanpak waarin iedere sector verantwoordelijkheid neemt en bijdraagt. Met SANE kunnen gerichte reductiemaatregelen worden ingezet én ontstaat ruimte om ook andere sectoren en projecten aan te haken. Effectieve uitvoering en verbreding zijn nodig om draagvlak en impact te vergroten. Als partners achter deze positionpaper willen wij graag meer aan stikstofreductie doen, dan nu al wordt gedaan.

Waarom bronmaatregelen cruciaal zijn

Alleen door de oorzaak van stikstofemissie aan te pakken – de bron – kunnen we juridische ruimte creëren voor maatschappelijke ontwikkelingen. Sectoren zoals de bouw, infrastructuur, industrie en haven, landbouw, energie, natuur en recreatie zijn allemaal afhankelijk van vergunningverlening, die momenteel totaal is vastgelopen. Daarom is emissiereductie essentieel om perspectief te bieden aan inwoners, ondernemers én de natuur.

De gevolgen van niets doen – selectie uit geanalyseerde projecten

- 20.000 woningen dreigen te vervallen: dit zijn projecten binnen 1-3 km van Natura2000-gebieden zonder vergunningsperspectief.
- Ontsluitingswegen naar grootschalige woningbouwlocaties kunnen niet worden gerealiseerd en het pauzeren van grote infraprojecten vanwege stikstof leidt tot verdere congestie op het hoofdwegennet, met name op de A4, o.a. omdat alternatieven ontbreken.
- Energie-infrastructuur loopt verdere vertraging op: aanleg van onderstations, kabels, leidingen en windparken stagneert.
- Utiliteitsbouw voor zorg, onderwijs, recreatie en bedrijvigheid komt stil te liggen; dit betreft 215 van 516 projecten binnen 5 km van kwetsbare natuur.
- Verduurzaming van woningen en gebouwen wordt belemmerd doordat werkzaamheden geen natuurvergunning kunnen verkrijgen.

- Biodiversiteit en Natuurwaarden komen in Zuid-Holland nog verder onder druk, wat de komende jaren tot nog meer verlies aan biodiversiteit en natuurwaarden in Zuid-Holland gaat leiden
- Energietransitie en decarbonisatie stagneert omdat zelfs de vergunningen voor CO₂ en stikstof reducerende initiatieven, die kunnen bijdragen aan extra stikstofreductie van 38% tot 2030, niet worden verleend
- Het investeringsklimaat staat door de huidige situatie enorm onder druk. Alleen al in de haven van Rotterdam verkeert voor miljarden aan (bestaande en nieuwe) investeringsprojecten in grote onzekerheid.¹

Pas wanneer de natuur in Natura 2000 gebieden herstelt, ontstaat er weer vergunningsruimte. Natuurherstel is daarmee het belang van alle economische sectoren. Voor natuurherstel is nodig; reductie van stikstofemissie, verbetering waterkwaliteit, realisatie van verbindingzones zoals NNN en continuering van het natuurbeheer.

Zonder maatregelen raakt Zuid-Holland structureel op slot en kunnen we niet bouwen aan de duurzame economie, natuur en woningen van morgen. Dit is onacceptabel voor inwoners, ondernemers én het klimaat.

Onze oproep aan Provinciale Staten

Wij vragen u om:

- Het SANE-pakket vast te stellen en te starten met bronmaatregelen voor emissiereductie;
- Ruimte te maken voor sectorspecifieke uitwerking, zodat ook andere sectoren hun bijdrage kunnen leveren;
- Met een gebiedsgerichte aanpak voor natuurherstel rondom de Rotterdamse haven aan de slag te gaan (in combinatie met het voortzetten van de jarenlang dalende trend qua stikstof-emissies) om zo de vergunningverlening weer op gang te brengen in deze voor de klimaatopgave belangrijke industriële regio.
- Te kiezen voor daadkracht, duidelijkheid en samenwerking – uitstellen leidt tot verergering van de impasse.
- Extra inzet op de beheerplannen.

Wij zijn bereid onze kennis en capaciteit in te zetten bij de verdere uitwerking. Maar de eerste stap is aan u. Zuid-Holland heeft alles in huis om voorop te lopen. Laten we die kans grijpen. Nu.

Met vriendelijke groet,

Bouwend Nederland, Deltalinqs, Havenbedrijf Rotterdam, Natuurmonumenten, VNO-NCW West en Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland.

¹ Ruim 70% van de bedrijven in de Rotterdamse haven geeft aan dat o.a. de onzekerheden rond het stikstofdossier en het ongelijke speelveld in NL tov buurlanden aanleiding zijn om miljarden aan projecten on-hold te zetten.